

εἶνε ἰδικός της, ὅλος ἰδικός της, τοῦ ὁποίου μόνη φροντίς νὰ εἶνε πῶς νὰ καταστήσῃ τὴν ζωὴν της καθημερινὸν πανηγύρι, ἄνδρα τέλος πάντων ὁ ὁποῖος τὸ πᾶν νὰ θυσιάσῃ χάριν αὐτῆς ἔνεκα τοῦ πλοῦτου της». Ἐμέ, νοννέ μου, μὲ εἰξεύρετε . . . Τοιοῦτος σύζυγος δὲν δύναμαι, δὲν πρέπει νὰ εἶμαι, διότι εἶμαι στρατιώτης καὶ θέλω στρατιώτης νὰ μείνω. Ἐὰν ἡ τύχη τοῦ ἐπαγγέλματός μου μὲ ἀποστείλῃ ποτὲ φρουρὰν εἰς τρυπὸν τινα τῶν Ἄλπεων ἢ εἰς ἀπώτατον χωρίον τῆς Ἀλγερίας, δύναμαι νὰ ἀπαιτήσω νὰ με ἀκολουθήσῃ; Δύναμαι νὰ την καταδικάσω νὰ ζῇ ὡς σύζυγος στρατιωτικοῦ, ὅπερ εἶνε περίπου τὸ αὐτὸ ὡς εἶναι ἡτο αὐτῆ στρατιώτης! Δὲν βλέπετε πῶς ζῇ σήμερον, μετὰ πόσης πολυτελείας καὶ ἐλευθερίας; . . .

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ ἐφημέριος, τὸ ζήτημα τοῦτο εἶνε πολὺ σπουδαιότερον τοῦ ζητήματος τῶν χρημάτων.

— Καὶ τόσο σπουδαῖον, ὥστε δὲν ὑπάρχει διαταγμός. Τὰς εἰκοσιν αὐτὰς ἡμέρας τὰς ὁποίας διήλθον ἐν τῷ στρατοπέδῳ μόνος, ὄλ' αὐτὰ τὰ ἐσκέφθην . . . τὰ ἐμελέτησα, καὶ ἐπειδὴ τὴν ἀγαπῶ ὡς τὴν ἀγαπῶ, πρέπει νὰ εἶνε πολὺ ἰσχυροὶ οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι μοι δεικνύουν σαφῶς τὸ καθήκον μου. Πρέπει νὰ φύγω . . . μακρὰν, πολὺ μακρὰν, ὅσον τὸ δυνατόν μακρὰν. Καὶ καὶ μὲν θὰ ὑποφέρω πολὺ . . . ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ την ἐπανίδω πλεόν! δὲν πρέπει νὰ την ἐπανίδω πλεόν!

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Ἰωάννης κατέπεσεν ἐπὶ ἔδρας πλησίον τῆς ἐστίας καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ καταβεβλημένος, ὁ δὲ γηραιὸς ἱερεὺς τὸν παρετήρει.

— Νὰ σε βλέπω δυστυχῆ! ταλαίπωρόν μου τέκνον, σύ νὰ ὑποφέρῃς τόσο! . . . εἶνε πολὺ σκληρόν, εἶνε πολὺ ἄδικον! . . .

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκρούσθη ἐλαφρῶς ἡ θύρα.

— Ἄ! εἶπεν ὁ ἐφημέριος . . . μὴ φοβεῖσαι, Ἰωάννη, . . . κἀνένα δὲν δέχομαι . . .

Καὶ πορευθεὶς ἀνοίγει τὴν θύραν. Ἄλλὰ παρευθὺς ὑπεχώρησεν ὡς εἶναι εἶδε φάσμα ἐνώπιόν του.

[Ἐπεται τὸ τέλος].

Ο ΚΟΜΗΣ ΤΟΥ ΣΑΜΒΩΡ

καὶ ὁ οἶκος τῶν Βουρβῶνων.

Ἡ τελευταία νόσος τοῦ κόμητος τοῦ Σαμβῶρ ἔγεινεν ἀφορμὴ πολλοῦ ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ λόγου ὄχι μόνον διότι ὁ κόμης εἶναι ὁ ἔσχατος βλαστὸς τοῦ κυριωτάτου κλάδου τῶν Βουρβῶνων, ὅστις σπουδαιότατον ἐπὶ αἰῶνας διεδραμάτισε πρόσωπον ἐν τῇ καθ' ὅλου ἱστορίᾳ τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ θάνατος τοῦ Ἐρρίκου τοῦ Σαμβῶρ, εἰς ἐπήρξατο, θὰ

εἶχε πάντως ὄχι μικρὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῶν πολιτικῶν κομμάτων ἐν Γαλλίᾳ καὶ καθ' ἀκολουθίαν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τῆς μεγάλης ἐκείνης χώρας.

Ἐνομίσαμεν λοιπὸν ὅτι δὲν θὰ δυσῆρσται τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἐστίας βραχυτάτη τις ἱστορικὴ σημείωσις περὶ τοῦ οἴκου τῶν Βουρβῶνων, τόσο μᾶλλον, ὅσο πολλὰς ἀνακριθείας ἔτυχε νὰ ἴδωμεν ἐν διαφόροις παρ' ἡμῖν δημοσιεύμασιν ὡς πρὸς τὸν οἶκον ἐκεῖνον. Καὶ οἱ ἀναγραφόμενοι δὲ τὰ νῦν ὡς συγγενεῖς τοῦ κόμητος, οἱ Ὁρλεανίδαι, ὁ πρόην βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως, ὁ πρόην δούξ τῆς Πάρμας, ὁ δὲν Κάρλος τῆς Ἰσπανίας, γεννῶσι τὴν περιέργειαν τῶν περὶ τὴν ἱστορίαν ἀτριβεστέρων τοῦ νὰ μάθωσιν ὁποῖα τινες ἱστορικαὶ περιπέτειαι διέσπειραν τὴν βουρβωνικὴν δυναστείαν ἐπὶ τοσούτων Εὐρωπαϊκῶν θρόνων καὶ διέσχισαν τὰ ἐμῆιον τοῦ ἡγεμονικοῦ ἐκείνου οἴκου εἰς τοσούτους κλάδους.

Ἡ πρώτη δυναστεία, ἥτις μετὰ τὴν κατὰ κτησιν τῶν Φράγκων καὶ τὴν κατάλυσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας ἐθαύρισε ἐν Γαλλίᾳ εἶναι ἡ τῶν Μερουγγίων ἢ Μερουιδῶν, οὕτω κληθεῖσα ἀπὸ παλαιότητας τινὸς βασιλέως Μερουαίου. Ἡ δυναστεία αὕτη, ἥς τὰς περιπετειὰς συνδεδεμένας φυσικὰ πρὸς αὐτὴν τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλίας, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἐξιστορίσωμεν, ἤρξεν ἀπὸ τοῦ 418 μ. Χ. μέχρι τοῦ 752, ὅτε καθαιρεθέντος τοῦ Μερουβίδου Χιλδερίχου τοῦ Γ' περιήλθεν ὁ θρόνος εἰς δυναστείαν ἄλλην, τὴν τῶν Καρλοβιγγίων ἢ Καρολιδῶν, ἥς ἐξοχώτατος βλαστὸς εἶναι ὁ εἰς αὐτοκράτορα τῆς Δύσεως προχειρισθεὶς Κάρολος ὁ μέγας ἢ Καρλομάγνος, βασιλεύσασαν μέχρι τοῦ 987. Ὁ τελευταῖος τῶν Καρολιδῶν εἶναι Λουδοβίκος ὁ Ε', ὁ ἀργός (le fainéant) ἐπικληθεὶς, ὅστις ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ εἰκοσιν ἑτῶν ἄτεκνος, φαρμακευθεὶς ἰσως ὑπὸ τῆς συζύγου του Λευκῆς τῇ εἰσηγήσει Οὐγου τοῦ Καπέτου, ὅστις ὄν ἤδη δούξ τῆς Γαλλίας καὶ κόμης τῶν Παρισίων ἀνεδείχθη βασιλεὺς, ὥρισε πρωτεύουσαν αὐτοῦ τοὺς Παρισίους καὶ ἐγένετο ἀρχηγέτης τῆς τρίτης δυναστείας, τῆς τῶν Καπετιδῶν.

Οἱ Καπετιδαὶ διαίρουσιν εἰς τρεῖς κλάδους, τὸν τῶν κυρίως Καπετιδῶν (987-1328), τὸν τῶν Βαλοᾶ (1328-1589) καὶ τὸν τῶν Βουρβῶνων. Ἀποθανόντος τῷ 1589 ἀτέκνου τοῦ τελευταίου τῶν Βαλοᾶ Ἐρρίκου τοῦ Γ' ὁ γαλλικὸς θρόνος περιήρξατο εἰς τὸν Ἐρρίκον, υἱὸν τοῦ Ἀντωνίου τοῦ Βουρβῶνος, δούκος τῆς Βανδωμῆς καὶ τῆς Ἰωάννης βασιλείσεως τῆς Ναυάρρας. Ὁ Ἐρρίκος ἦτο διαμαρτυρούμενος τὸ θρησκευμα καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι πόλεμος ἐμφύλιος εἶχεν ἐκραγῆ τότε ἐν Γαλλίᾳ καὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἠναγκάσθη διὰ τῶν ὅπλων νὰ κατα-

κτῆση τὸ βασιλείον του καὶ νὰ ἐξουώσῃ γενόμενος καθολικός. Ὁ Ἐρρίκος λοιπὸν οὗτος ὁ Δ' ὁ καὶ μέγας ὀνομασθεὶς, ὁ δημοτικώτατος ἴσως πάντων τῶν βασιλέων ὅσοι κατέσχον τὸν γαλλικὸν θρόνον, εἶναι ὁ πρῶτος τῶν Βουρβῶνων βασιλέων. Κατήγετο δὲ ἀπὸ Ῥοβέρτου κόμητος τοῦ Κλερμόντου ἑκτοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ Θ' ἢ Ἁγίου Λουδοβίκου (1226-1270).

Ὁ οἶκος τῶν Βουρβῶνων ἔλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς μικρᾶς γαλλικῆς πόλεως Bourbon l'Archambault (Ῥωμ. Castrum Borboniense καὶ Aquae Borboniae) ἐν τῷ νομῷ τοῦ Ἀλλιέρου, ἧτις ἦτο ἡ παλαιὰ ἑδρὰ τοῦ οἴκου, ἡγεμονεύσαντος τὸ κατ' ἀρχὰς τοῦ τόπου ἐκείνου. Ἡ μικρὰ ἐκείνη πόλις ἔχει περὶ τὰς πέντε χιλιάδας κατοίκων καὶ σώζονται ἀκόμη ἐκεῖ τὰ εἰρηπία τοῦ μεσαιωνικοῦ τῶν Βουρβῶνων πύργου. Ὄνομασθη δὲ ἡ πόλις Bourbon l'Archambault ἵνα διακριθῇ ἀπὸ ἄλλων γαλλικῶν πόλεων ἔχουσῶν τὸ αὐτὸ ὄνομα Bourbon, ἀπὸ τινος Archambault παλαιοῦ ἀρχοντος τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ ὅλη ἡ περιχώρος ἐπαρχία, ἐφ' ἧς εἶχον ἐκτείνει οἱ τῆς Bourbon ἀρχοντες τὴν κυριαρχίαν τῶν ἐκλήθη Βουρβωνικῇ (le Bourbonnais), ἧς πρῶτεύουσα ἐγένετο ἔπειτα ἡ πόλις Moulins. Περιελάμβανε δ' ἡ Βουρβωνικῇ τὴν χώραν τοῦ παλαιοῦ γαλλικοῦ λαοῦ τῶν Αἰδουῶν καὶ τοῖς πλέον. Τῆς Βουρβωνικῆς, ἀπὸ τοῦ 913 ἰδρυθείσης εἰς χωριστὴν ἡγεμονίαν, ἤρξαν τρεῖς οἴκοι συγγενεῦοντες πρὸς ἀλλήλους ἐξ ἀγγιστείας. Ὁ Ῥοβέρτος, ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ Θ', ὁ ἀρχηγέτης τῶν μέχρι τοῦδε ὑπαρχόντων Βουρβῶνων, εἶναι καὶ ὁ πρῶτος τοῦ ἀπὸ τοῦ 1272 ἀρξάντος ἐν τῇ Βουρβωνικῇ τρίτου οἴκου. Ἐλαβε δὲ τὴν ἀρχὴν ὁ Καπετιδῆς ἐκεῖνος ἡγεμονοῦντις νυμφευθεὶς τὴν Βεατρίκην τελευταίαν ἀπόγονον καὶ κληρονόμον τῶν κυριαρχικῶν ἐπὶ τῆς Βουρβωνικῆς δικαιοῦμα τῶν δευτέρου οἴκου. Ἀπὸ τούτου δὲ ὡς εἶπομεν τοῦ Ῥοβέρτου εἶλκε τὸ γένος ὁ πρῶτος Βουρβῶνος βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Ἐρρίκος ὁ Δ' ὁ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τελευταίου τῶν Βαλοᾶ Ἐρρίκου τοῦ Γ' ἔχων πλείονα πάντος ἄλλου δικαιοῦματα ἐπὶ τοῦ βασιλικῷ θρόνῳ αὐτοῦ Καπετιδῆς ὄν¹.

Ὁ Ἐρρίκος ὁ Δ' ἔσχε υἱὸν τὸν Λουδοβίκον ΙΓ', οὗτος δὲ τὸν Λουδοβίκον ΙΔ' καὶ τὸν Φίλιππον τοῦ Ὁρλεᾶν ἢ τῆς Αὐρηλίας, ἀρχηγέτην τοῦ δευτεροτόκου κλάδου τῶν Βουρβῶνων ἢ τῶν Ὁρλεανιδῶν. Ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΔ' ἀποθανὼν τῷ 1715 ἀφῆκε διάδοχον τὸν δισέγγονον αὐτοῦ Λουδοβίκον τὸν ΙΕ', οὗ, ἀνηλικίου ὄντος, ἀνεκηρύχθη ἐπίτροπος ὁ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀντιβασιλεὺς (Régent) γνωστότατος δούξ τοῦ Ὁρλεᾶν, υἱὸς τοῦ Φιλίππου καὶ ὁμώνυμος καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν πατέρα. Τοῦ Ἀντιβασιλέως δισέγγονος εἶναι ὁ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν πολυθρύλητος δούξ τοῦ Ὁρλεᾶν, ὁ κηρυχθεὶς δημοκρατικός, μετονομασθεὶς Φίλιππος Ἰσότης καὶ ἐπὶ τέλους καρατομηθεὶς.

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὰς δραματικώτατας περιπετείας τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν. Ὁ τότε βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΓ', ὁ ἐγγόνος τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ', ὁ διὰ τῆς λαίμητρου καταλύσας τὸν βίον, ἀφῆκε δύο τέκνα, τὸν Λουδοβίκον ἐκεῖνον τὸν ἀθλίως ἐν τῇ εἰρκτῇ ἀποθάνοντα, ὅστις καίπερ μὴ βασιλεύσας ὀνομάζεται Λουδοβίκος ΙΖ' καὶ μίαν θυγατέρα τὴν Μαρίαν Θηρεσίαν Καρλότταν. Οἱ δύο ἀδελφοὶ τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ', ὁ κόμης τῆς Προβιγκίας καὶ ὁ κόμης τοῦ Ἀρτοᾶ εἶχον μετὰ τοῦ πλήθους τῶν ἀριστοκρατικῶν ἐγκαίρως ἐξέλθει τῆς Γαλλίας καὶ ἐσώθησαν ἀπὸ τῆς ἐπαναστατικῆς μαχαίρας, ἧτις τόσας ἐθέρισε κεφαλὰς.

Ἐπέρχεται ἔπειτα ἡ κατάλυσις τῆς δημοκρατίας καὶ ἡ αὐτοκρατορία τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος (1804), οἱ δεῖμοι ἐκεῖνοι πόλεμοι οἱ μεταμορφώσαντες τὸ πρόσωπον τῆς Εὐρώπης καὶ τέλος ἡ ἴπτα τοῦ αὐτοκράτορος ἐν Βατερλώ (1815) καὶ ἡ εἰς τὴν ἀγίαν Ἑλένην αἰχμαλωσία του. Παλινορθωθείσης τότε τῆς βασιλείας ἐν Γαλλίᾳ ἐπανερχοῦνται οἱ Βουρβῶνοι καὶ καθίσταται βασιλεὺς ὁ κόμης τῆς Προβιγκίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Λουδοβίκος ὁ ΙΗ', ὃν θανόντα τῷ 1824 διαδέχεται ὁ ἄλλος ἀδελφός, κόμης τοῦ Ἀρτοᾶ, ὁ ὀνομασθεὶς Κάρολος Γ'. Ὁ Κάρολος Γ' εἶχε δύο υἱοὺς, τὸν δούκα τῆς Ἀγγουλέμης τὸν καὶ διάδοχον τοῦ θρόνου ἢ δελφίνα, ὅστις εἶχε νυμφευθῆ τὴν ἐξαδέλφην του, θυγατέρα τοῦ καρατομηθέντος βασιλέως, Μαρίαν Θηρεσίαν Καρλότταν, καὶ τὸν δούκα τοῦ Βερρῦ, δολοφονηθέντα τῷ 1820, ἐνῶ ἐξήρχετο τοῦ θεάτρου, ὑπὸ τινος Λουβερ, ὅστις, βλέπων ὅτι ὁ δούξ τῆς Ἀγγουλέμης ἦτο ἀτεκνος, ἠθέλησε διὰ τοῦ φόνου τοῦ δούκῃ τοῦ Βερρῦ μὴ ἔχοντος μὲν ἄρρεν τέκνον, ἀλλὰ νέου ἐτι ὄντος, νὰ ἐξαφανίσῃ τὸν πρωτότοκον κλάδον τῶν Βουρβῶνων. Ἀλλ' ἡ δούκισσα τοῦ Βερρῦ Καρολίνα τῆς Νεαπόλεως βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ συζύγου ἔτεκε τέκνον ὀψιγόνον τὸν Ἐρρίκον, εἰς ὃν ἔδωκαν τότε τὸν τίτλον τοῦ δούκῃ τοῦ Βορδῶ ἵνα τιμῆσῃ τὴν πό-

1. Διὰ λόγους εὐνοήτους παράλειπον τὰς λεπτομερείας ὡς πρὸς τὰς διακλαδώσεις τῶν ἀρχόντων τῆς Βουρβωνικῆς, οἵτινες εἶχον κατ' ἀρχὰς τὰ ἀπλοῦν τίτλον τοῦ εἰπε, ἔπειτα δὲ, ἀπὸ τοῦ 1327, τὸν τοῦ δουκῃ καὶ πατριχοῦ. Ὅθεν οὔτε περὶ τῶν Κοιδῃ κάμνομεν λόγον, οὔτε περὶ τῆς περαιτέρω τύχης τῆς Βουρβωνικῆς, ἧτις τῷ 1527 ἠνώθη πρὸς τὴν γαλλικὴν μοναρχίαν. Καὶ περὶ τῶν λαβόντων τὸν τίτλον τοῦ δουκῃ τοῦ Ὁρλεᾶν πρὸ τοῦ Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' οὐδένα ὡσαύτως κάμνομεν λόγον, διότι σκοπὸς ἡμῶν εἶναι νὰ σκιαγραφῆσωμεν μόνον τὰ κατὰ τοὺς Βουρβῶνους καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῖς Ὁρλεανιδῃς.

λιν, ἥτις πρώτη κατὰ τὴν Παλινορθωσιν ἦνοιξε τὰς πύλας αὐτῆς εἰς τοὺς Βουρβώνους καὶ τὴν ὀνομασίαν τοῦ Θεοδότου (Dieudonné). Ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ βασιλικοῦ παιδὸς εἶχε τότε χαρῆ χαρὰν ἀνεκλάλητον ἡ Γαλλία, οὐδεὶς δ' ἀγνοεῖ τὰς λαμπρὰς στροφάς, δι' ὧν τὸν ἐχειρέτισεν ὁ τότε βασιλικὸς τὰ φρονήματα Βίκτωρ Οὐγγώ. Δι' ἐθνικῆς συνεισφορᾶς προσήνεγκον οἱ Γάλλοι εἰς τὸν νεογέννητον Βουρβωνίδην, ὅστις κατὰ τὴν κοινὴν προσδοκίαν ἐμελλε νὰ δικαιώσῃ τὸν πρωτότοκον κλάδον τῶν Βουρβώνων, ἀλλ' ὅστις ἐπέπρωτο αὐτὸς νὰ εἶναι ὁ τελευταῖος τοῦ κλάδου ἐκείνου βλαστὸς, τὸν ὑπὸ τοῦ Φραγκίσκου τοῦ Α' τῷ 1532 θεμελιωθέντα καὶ ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' ὀριστικῶς περατωθέντα λαμπρὸν πύργον τοῦ Chambord. Ἐνεκὰ τῆς ἐθνικῆς ἐκείνης προσφορᾶς ὁ δούξ τοῦ Βορδῶ, ὁ ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν του τῶν λεγομένων νομιμοφρόνων ὀνομαζόμενος Ἐρρίκος Ε', ὠνόμασεν ἑαυτὸν κόμητα τοῦ Σαμβῶρ.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1830 ἐκθρονίσασα τὸν γέροντα Κάρολον Γ' καὶ ἐκβαλοῦσα αὐτὸν ἐξ ὀριστον πρῶτον μὲν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἔπειτα δὲ εἰς τὴν Αὐστρίαν, ὅπου καὶ ἀπέθανεν (1836), ἔφερεν εἰς τὸν θρόνον τὸν τέως δούκα τοῦ Ὀρλεᾶν Λουδοβίκου Φίλιππον, υἱὸν τοῦ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν λαβόντος, ὡς εἶπομεν, τὸ ὄνομα Φίλιππος Ἰσάτης. Οὕτω λοιπὸν ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας τῷ 1830 ὁ δευτερότοκος τῶν Βουρβώνων κλάδος, ὁ τῶν Ὀρλεανιδῶν οὐδαμῶς ληφθεῖσας πρὸ ὀφθαλμῶν τῆς παραιτήσεως τοῦ γηραιοῦ Καρόλου καὶ τοῦ δελφίνου δουκὸς τῆς Ἀγγουλέμης ὑπὲρ τοῦ μικροῦ τότε κόμητος τοῦ Σαμβῶρ. Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος πλὴν τῶν θυγατέρων ἔσχε πολλὰ ἄρρενα τέκνα, τὸν Φερδινάνδον τοῦ Ὀρλεᾶν, τὸν δούκα τοῦ Νεμούρ, τὸν πρίγκηπα τοῦ Ζομβίλ, τὸν δούκα τοῦ Ὠμάλ καὶ τὸν δούκα τοῦ Μόνπανσιέ. Οἱ υἱοὶ δ' οὗτοι τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου ζῶσι πάντες πλὴν τοῦ πρωτοτόκου Φερδινάνδου τοῦ Ὀρλεᾶν, ὅστις ἀπέθανε βασιλευσάντος ἔτι τοῦ πατρὸς πεσὼν ἀπὸ τῆς ἀμάξης. Τούτου δ' ὁ υἱὸς εἶναι ὁ κληρονόμος τῶν δικαιωμάτων τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου κόμης τῶν Παρισίων καὶ ὁ πρὸ μικροῦ ἐπισκεφθεὶς τὰς Ἀθήνας δούξ τοῦ Σάρτρ. Εἰς τοὺς κατέχοντας στρατιωτικοὺς ἐν Γαλλίᾳ βαθμοὺς ἐκ τῶν Ὀρλεανιδῶν τούτων ἡγεμονοπαίδων καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, ἀπέβλεπον τὰ ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τῆς Δημοκρατίας ληφθέντα γνωστὰ μέτρα. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1848 ἰδρύσασα τὴν δευτέραν γαλλικὴν δημοκρατίαν ἐφυγάδευσε τὸν τε βασιλέα Λουδοβίκον Φίλιππον ἀποθανόντα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ τοὺς αἰοὺς αὐτοῦ, οἵτινες ἔμειναν ἐξ ὀριστοὶ μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ τὴν δευτέραν δημοκρατίαν καταλύσαντος αὐτοκράτορος Ναπολέοντος Γ' (1870), ὅτε οἱ πρίγκηπες τοῦ

Ὀρλεᾶν ἐπανῆλθον εἰς τὴν πρὸς τὴν Γερμανικὴν εἰσβολὴν παλαιούσαν πατρίδα, ὑπερέτησαν αὐτὴν στρατιωτικῶς καὶ ἀνέκτησαν καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος Γ' δήμευθεῖσαν μεγάλην αὐτῶν περιουσίαν. Ἀπὸ τοῦ 1830 ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος καταπατηθέντων τῶν δικαιωμάτων τοῦ πρωτοτόκου κλάδου, μέχρι τοῦ ἔτους 1872 οὐδεμίᾳ φυσικῇ ὑπῆρξε σχέσις μετὰ τῶν Ὀρλεανιδῶν καὶ τοῦ κόμητος τοῦ Σαμβῶρ. Ἀλλὰ τῷ 1872 τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως δεικνυούσης καὶ ἄλλως καὶ διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ Θιέρσου ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς φανερὰς τάσεις πρὸς παλινορθωσιν τῆς μοναρχίας, οἱ πρίγκηπες τοῦ Ὀρλεᾶν θέλοντες νὰ διευκολύνωσι τὴν παλινορθωσιν ταύτην, ἀνεγνώρισαν ἐπισήμως τὰ δικαιώματα τοῦ Σαμβῶρ μεταβάντες εἰς Φροσδόρφ (ἐν Αὐστρίᾳ), ὅπου ὁ κόμης διατρίβει. Κατ' ἀκολουθίαν δὲ τῆς γενομένης ταύτης fusion, ὡς τὴν ὀνομάζουσι, τῶν δύο κλάδων τοῦ βουρβωνικοῦ οἴκου, μέλλει, φαίνεται, καὶ ὁ κόμης τοῦ Σαμβῶρ νὰ ὀρίσῃ τώρα ὡς διάδοχον τῶν δικαιωμάτων του τὸν κόμητα τῶν Παρισίων, ὅπερ γεγανὸς θὰ ἔχη ὡς ἄμεσον ἐπακολουθήμα τὴν εἰς ἐν συνένωσιν τῶν δύο ἐν Γαλλίᾳ βασιλικῶν κομμῶτων, τοῦ τῶν Ὀρλεανιστῶν καὶ τοῦ τῶν νομιμοφρόνων. Ὁ κόμης τοῦ Σαμβῶρ θὰ ἠδύνατο κατὰ τὸ 1872 νὰ γείνη διὰ τῆς βασιλικῆς φρονούσης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἀλλ' εἰς πάντας εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἐπιμονή του εἰς τὸ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν παλαιὰν ἀντίστικτον λευκὴν σημαίαν τῆς μοναρχίας κρὶνὲ τῆς ἀπὸ τῆς ἐπανάστασεως δεκτῆς γενομένης τριχόρου, ἐματαιώσε τοὺς ἐγκαρδίους πόθους καὶ τὰς ἐνεργείας τῶν ἐν τῇ Συνελεύσει πλειοψηφούντων βασιλικῶν. Καὶ αὐταὶ μὲν εἶναι ἐν συνάψει αἱ περιπέτειαι τῶν δύο κλάδων τῶν ἐν Γαλλίᾳ Βουρβώνων, ἴδωμεν νῦν διὰ βραχυτάτων καὶ τοὺς συγγενεῖς κλάδους τῆς Ἰσπανίας, τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Πάρμας.

Ἐν ἔτει 1700 ἀποθανόντος ἀτέκνου καὶ ἀνευ ἄλλων πλησιεστέρων συγγενῶν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας, Καρόλου τοῦ Β' ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ὁ δούξ τῆς Ἀνδηγαυίας Φίλιππος, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ λεγομένου μεγάλου δελφίνου ἦτο διαδόχου τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', ὅστις διάδοχος ὅμως εἶχε προαποθάνει τοῦ πατρὸς. Ὁ Φίλιππος δ' οὗτος ἐκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Φίλιππος ὁ Ε' διὰ διαθήκης τοῦ Καρόλου Β' ὡς συγγενῆς, διότι ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' ὄχι μόνον εἶχε σύζυγον Ἰσπανίδα ἰνφάντιδα, ἀλλ' ἦτο καὶ υἱὸς ἰνφάντιδος ὄθεν, τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ δελφίνου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ μὴ δυναμένων νὰ δεχθῶσι τὸ Ἰσπανικὸν στέμμα ἔνεκα τῶν ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ θρόνου δικαιωμάτων των, ἤρχετο φυσικῶς ὁ δευτερότοκος Φίλιππος ὡς πλείονα πάν-

τὸς ἄλλου δικαίωματα ἔχων. Ἄλλ' ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Λεοπόλδος Α' ὁ Αὐστριακὸς προέβαλε μετ' οὐ πολὺ ὁμοίας ἀξιώσεις πρὸς τὰς τοῦ Λουδοβίκου ἐπὶ τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου διότι καὶ αὐτὸς ἦτο υἱὸς καὶ σύζυγος ἰνφάντιδος, μετὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι ἡ μήτηρ καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Λουδοβίκου ἦσαν πρεσβύτεραι τῆς μητρὸς καὶ τῆς συζύγου τοῦ Λεοπόλδου. Ὅθεν ὁ ἐγγονὸς τοῦ Λουδοβίκου Φίλιππος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Λεοπόλδου ἀρχιδουξ Κάρολος (ὁ βραδύτερον, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰωσήφ τοῦ Α' γινόμενος αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Κάρολος Γ') ἤρισαν πρὸς ἀλληλόωρον περὶ τῆς κατοχῆς τοῦ θρόνου καὶ ἡ δεινὴ ἐκείνη ἔρις, εἰς ἣν περιεπλέχθη τὸ πλεῖστον τῆς Εὐρώπης ὀνομάζεται ὁ περὶ διαδοχῆς τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου πόλεμος. Δὲν ἔχομεν ἐδῶ νὰ ἀφηγηθῶμεν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον, ὅστις μεγίστην ἔχει σπουδαιότητα ἐν τῇ νεωτέρᾳ τῆς Εὐρώπης ἱστορίᾳ, λέγομεν μόνον ὅτι ἔληξε διὰ τῶν συνθηκῶν τῆς Οὐτρέχτης καὶ τῆς Ραστάδης (1713-4) δι' ἧν πλείσται μὲν ἐγένοντο μεταβολαὶ εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ πράγματα, ἀνεγνωρίσθη δ' ὁ Βουρβῶνος Φίλιππος ὁ Ε' ὡς βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καὶ δι' αὐτοῦ ἀρχεται ὁ κλάδος τῶν Βουρβῶνων τῆς Ἰσπανίας. Ἐξ σὺν τῷ Φιλίππῳ Βουρβῶνοι ἐβασίλευσαν ἐν Ἰσπανίᾳ μέχρι τοῦ 1808, ὅτε ὁ τότε πανίσχυρος Ναπολέων ὁ Α' ἐγειροτόνησε καὶ τῆς χώρας ἐκείνης βασιλεῖα τὸν ἀδελφόν του Ἰωσήφ, ἀλλὰ τῷ 1813 ἐπανέκτησεν ὁ Βουρβῶνος Φερδινάνδος Ζ' τὸν θρόνον κηρύξας διὰ διαθήκης διαδοχὸν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἰσαβέλλαν Β' ἣτις καὶ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῷ 1833. Ἄλλ' ὁ ἀδελφὸς τοῦ Φερδινάνδου δὸν Κάρολος ἠρνήθη νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ νόμιμον τῆς οὕτω κανονισθείσης διαδοχῆς διατεινόμενος ὅτι οἱ Βουρβῶνοι ὄντες γαλλικῆς δυναστείας βλαστοὶ ὄφειλον νὰ ἀποδεχῶνται τὸν ἐν τῇ γαλλικῇ μοναρχίᾳ ἰσχύοντα σαλικὸν λεγόμενον νόμον, καθ' ὃν ἀποκλείονται τοῦ θρόνου αἱ γυναῖκες, οἱ δὲ περὶ τὴν Ἰσαβέλλαν πάλιν διίσχυρίζοντο ὅτι ὁ ἐν Ἰσπανίᾳ βασιλεύων βουρβωνικὸς κλάδος ἔπρεπε νὰ ἀποδεχθῇ τὰ τῆς ἰσπανικῆς μοναρχίας νόμιμα, καθ' ἃ ἐβασίλευον ἐν ἑλλείψει ἄρρενος γόνου τὰ θήλεα τέκνα, ὅτι δ' ἄλλως ἡ διαθήκη τοῦ βασιλέως εἶχε λύσει ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως τὸ ζήτημα. Ἐκ τούτου προήλθε φοβερὸς ἐμφύλιος πόλεμος μεταξύ τῶν ὀπαδῶν τῆς ἀπολύτου μοναρχίας ὑποστηριζόντων τὸν δὸν Κάρολον καὶ τῶν συνταγματικῶν μαχομένων ὑπὲρ τῆς Ἰσαβέλλης, ὅστις ἐπὶ ἑπτὰ ὅλα ἔτη παρετάθη μαστιζὼν τὴν Ἰσπανίαν. Ὁ νῦν ζῶν δὸν Κάρολος, ὃν εἶχομεν ἴδῃ καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ὅστις ἠθέλησε καὶ αὐτὸς ἐμφύλιον ὑποκινήσας πόλεμον νὰ διεκδικήσῃ πρὸ τινων ἐτῶν τὰ δικαίωμάτα του εἶναι ἐγγονὸς ἐκείνου τοῦ δὸν Κάρολου. Ὁ κόμης τοῦ Σαμ-

βῶρ ὡς ὑπέρμαχος τοῦ θεοῦ δικαίου καὶ τῆς νομιμοφροσύνης ἔχει κηρυχθῆ ὑπὲρ τοῦ δὸν Κάρολου καὶ εἰς οὐδεμίαν εὐρίσκειται σχέσιν πρὸς τὸν ἐν Μαδρίτῃ τὰ νῦν βασιλεύοντα υἱὸν τῆς Ἰσαβέλλας Ἀλφόνσον τὸν ΙΒ', ὅστις πρὸ τινων ἐτῶν ἀνέκτησε τὸν Ἰσπανικὸν θρόνον ἐξ οὗ τῷ 1868 εἶχεν ἐκβληθῆ ἡ μήτηρ του. Ἐκ πάντων τῶν θρόνων, ἐφ' ὧν ἐκάθησαν γόνου τοῦ περικλειοῦς καὶ ιστορικωτάτου οἴκου τῶν Βουρβῶνων μόνος ὁ Ἰσπανικὸς κατέχεται ἔτι ὑπὸ Βουρβωνίδου, ἀλλὰ καὶ τοῦτον τὸν Βουρβωνίδην θεωρεῖ ὡς παρανόμως βασιλεύοντα ὁ κυριώτατος τοῦ ὅλου οἴκου ἀρχηγός. Διακλάδωσις τοῦ ἰσπανικοῦ οἴκου τῶν Βουρβῶνων εἶναι ὁ οἶκος τῆς Νεαπόλεως. Δὲν προτιθέμεθα βεβαίως καὶ ἐνταῦθα νὰ ἐκθέσωμεν τὴν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα πολὺπλοκὸν καὶ περιεργὸν ἱστορίαν τοῦ βασιλείου τῶν δύο Σικελιῶν. Θέλομεν μόνον νὰ δεῖξωμεν πῶς οἱ Βουρβῶνοι ἐβασίλευσαν ἐν Νεαπόλει.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου τοῦ περὶ διαδοχῆς τοῦ θρόνου ἡ Ἰσπανία διὰ τῶν γενομένων συνθηκῶν ἀπώλεσε τὸ τέως εἰς αὐτὴν ἀνήκον βασιλεῖον τῆς Νεαπόλεως ἢ τῶν δύο Σικελιῶν καὶ ἡ μὲν Νεάπολις ἐδόθη εἰς τὴν Αὐστρίαν, ἡ δὲ Σικελία εἰς τὸν δούκα τῆς Σαβοΐας, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος ὅμως 1735 ἀνέκτησε καὶ πάλιν τὸ βασιλεῖον ἐκεῖνο ὁ ἰσπανικὸς οἶκος καὶ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως ἀνηγορεύθη εἰς ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Βουρβωνίδου Φιλίππου Ε' βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, ὁ Κάρολος ἢ δὸν Κάρολος Δ', ἀλλ' ἀποθανόντος ἀτέκνου τῷ 1759 ἐν Ἰσπανίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Καρόλου Φερδινάνδου τοῦ Γ', ἐπορεύθη ὁ Κάρολος εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἐγένετο βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκείνης ὑπὸ τὸ ὄνομα Κάρολος Γ' (ἐν ᾧ ἐν Νεαπόλει ἦτο Δ') καὶ ἀφῆκεν ἐν Νεαπόλει ὡς βασιλεῖα τὸν ὀκταετῆ τρίτον υἱὸν τοῦ Φερδινάνδου καὶ αὐτὸν καλούμενον. Ὁ Φερδινάνδος οὗτος Φερδινάνδος Δ' καλούμενος ὡς βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως καὶ Φερδινάνδος Α' ὡς βασιλεὺς τῶν δύο Σικελιῶν, ὅστις εἶναι κυρίως ὁ πρῶτος τῶν Βουρβῶνων τῆς Νεαπόλεως, ἀπώλεσε τῷ 1806 τὴν Νεάπολιν ἀρπαγείσαν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος καὶ παρ' αὐτοῦ δοθεῖσαν πρῶτον μὲν εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἰωσήφ, ἔπειτα δὲ εἰς τὸν Μυράτην καὶ περιωρίσθη εἰς μόνην τὴν Σικελίαν. Τῷ 1815 ἀνέκτησε τὴν Νεάπολιν ὁ Φερδινάνδος Α', ἀποθανὼν δὲ τῷ 1825 ἀφῆκε διαδοχὸν τὸν Φραγκίσκον Α', ὃν πάλιν διεδέχθη τῷ 1830 ὁ Φερδινάνδος Β' ὁ στιγματισθεὶς διὰ τοῦ ὀνόματος βασιλεὺς Βόμβας. Ὁ νεαρὸς τοῦ Βόμβας υἱὸς Φραγκίσκος ὁ Β' ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον τῷ 1859 εἶναι ὁ τελευταῖος Βουρβῶνος βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως. Κυριευθέντος τοῦ Κράτους του ὑπὸ τοῦ Γαριβάλδη καὶ τῶν δυνάμεων τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουήλ, οἵτινες ἐξεπροσώπου

τὴν ἐθνικὴν ἐν Ἰταλίᾳ θέλησιν, κατέφυγεν ὁ Φραγκόσκος εἰς τὴν Γαέταν μετὰ τῆς συμπαθοῦς αὐτοῦ συζύγου Μαρίας τῆς Βαυαρικῆς καὶ ἀντέταξεν ἐκεῖ ἀντίστασιν ὑπὲρ τοῦς τρεῖς μῆνας ἡρωικῆν, κινήσασαν σχεδὸν τὴν συμπάθειαν ὀλοκλήρου τῆς Εὐρώπης καὶ τούλαχιστον ἐντίμως καὶ ἐνδόξως θέσασαν τέρμα εἰς τὴν πλήρη ἀμικρημάτων κυβέρνησιν τῶν Βουρβωνῶν τῆς Νεαπόλεως. Τῇ 13 Φεβρουαρίου 1861 κατέλιπε τὴν Γαέταν ὁ βασιλεὺς, ἡ δὲ Νεάπολις καὶ ἡ Σικελία ἠνώθησαν πρὸς τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν ὑπὸ τὸ σκήπτρον τοῦ Βικτωρος Ἐμμανουήλ. Ὁ κόμης τοῦ Σαμβῶρ εὐμενέστατα διακίεται πρὸς τὸν ἐκπτωτον βασιλέα τῆς Νεαπόλεως, ὅστις καταλέγεται μεταξὺ τῶν ἐπισκεφθέντων αὐτὸν εἰς Φροσδόρφ κατὰ τὴν ἐπελθούσαν αὐτῷ βαρεῖαν ἀσθένειαν.

Καὶ ὁ κλάδος δὲ τῶν Βουρβωνῶν τῆς Πάρμας παρήχθη ἐκ οὐ ἰσπανικοῦ. Ἀπ' οὐ δηλαδὴ ἐξέλιπον οἱ ἄρρενες γόνοι τοῦ οἴκου τῶν Φαρνέσων δουκῶν τῆς Πάρμας, ἡ κληρονομία τοῦ δουκάτου περιήλθεν εἰς τὴν Ἐλισάβετ τὴν ἐκ Φαρνέσων δευτέραν σύζυγον τοῦ πρώτου τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ Βουρβωνῶν Φιλίππου τοῦ Ε', ἥτις παρεχώρησεν αὐτὴ εἰς τὸν υἱὸν τῆς Κάρολον, τοῦτου δὲ λαβόντος (1735) τὸ στέμμα τῶν δύο Σικελιῶν, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, παρέχωρήθη τὸ δουκάτον εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας. Ἀλλὰ διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Ἀκυσγράνου (1748), δι' ἧς ἐτέθη τέρμα εἰς τὸν περὶ τῆς διαδοχῆς τοῦ αὐστριακοῦ θρόνου πόλεμον, τὸ δουκάτον τῆς Πάρμας ἐδόθη εἰς τὸν δευτερον υἱὸν Φιλίππου τοῦ Ε' καὶ Ἐλισάβετ τῆς ἐκ Φαρνέσων, τὸν ἰσπανικὸν δὲν Φίλιππον. Οἱ ἀπόγονοι τοῦτου τοῦ Φιλίππου ἡγεμόνευσαν τῆς Πάρμας μέχρι τῶν χρόνων τῆς πρώτης γαλλικῆς δημοκρατίας καὶ τοῦ Ναπολέοντος, στερηθέντες δὲ τότε τὴν τῆς Πάρμας ἀρχὴν ἕνεκα ποικίλων πολιτικῶν περιπετειῶν, καὶ λαβόντες ἀπὸ τοῦ 1801 μέχρι τοῦ 1808 τὸν τίτλον βασιλέως τῆς Ἐτρουρίας, ἀνέκτησαν πάλιν τῷ 1847 μετὰ τὸν θάνατον τῆς Μαρίας Λουίζης συζύγου τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος, εἰς ἣν τῷ 1815 εἶχε δοθῆ τὸ δουκάτον, τὸν θρόνον τῆς Πάρμας, ὃν καὶ διετήρησαν ἕως οὐ καὶ τὸ δουκάτον ἐκεῖνο ἠνώθη πρὸς τὸ λοιπὸν βασιλείον τῆς Ἰταλίας. Οὕτω λοιπὸν καὶ ὁ νῦν φέρων τὸν τίτλον τοῦ δουκῆ τῆς Πάρμας καταλέγεται μεταξὺ τῶν ἐκπτῶτων Βουρβωνιδῶν.

Τοιοῦτος εἶναι ὡς ἐν βραχυτάτῃ σκιαγραφίᾳ ὁ βίος τοῦ περικλειοῦς τοῦτου οἴκου, βίος ὅστις πλέον παρὰ πάσης ἄλλης ἡγεμονικῆς δυναστείας συνδέεται στενωτάτα πρὸς αὐτὴν τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Εὐρώπης.

Ο ΚΥΩΝ ΤΟΥ ΛΟΧΟΥ.

«Με εἶχαν ρίξει χάμου, σὲ μίαν ἄκρη, πίσω ἀπὸ κάτι χαμάκλαδα δεμένον χεροπόδαρα. Οἱ Ἀράπηδες σὰν ἔφαγαν τὸ κουσκούς των ἐξαπλώθησαν ἐπάνω εἰς τὸν ἄμμο, ἐτυλίχθησαν μὲ τὰ βουρνούζια των καὶ . . . καλὴν νύκτα! Ὑστερα ἀπὸ ἓνα τέταρτο ὄλοι τοὺς ροχαλιζαν. Δυὸ σκοποὶ περπατοῦσαν ἐπάνω κάτω σὲ καθὲ ἄκρη τοῦ στρατοπέδου.

«Καλὰ! εἶπα μὲ τὸν νοῦ μου, αὔριο τὰ λέμε. Θὰ σὰς τὸ κύψω λάσπη, μιᾶ χαρᾶ. — Εἶχα μιὰ θέρημ πού μὲ δαιμονίζε. — Νὰ τῶ ἔξεραν κὰν τὰ παιδιὰ τοῦ Λόχου πού εἶμαι, ἔλεγα μὲ τὸν νοῦν μου, θάρχονταν νὰ μὲ γλυτώσουν ἀπὸ τὰ νύχια αὐτῶν τῶν Βεδουίνων. Μὰ πῶς διάβολο θέλεις νὰ τὸ ξέρουν; ἐγὼ εὐγῆκα σεργιάνι ἐξω ἀπ' τὸ στρατόπεδο τσουπ! νὰ σου καὶ πέφτω εἰς ἓνα καρτέρι μ' ἀπορίζουν οἱ Ἀράπηδες ποιὸς μὲ εἶδε ποιὸς μὲ ξέρει. Τὰ συντρόφια θὰ νόμισαν δίχως ἄλλο πῶς ἐκατρακύλησα ἀπὸ κανένα γκρεμνὸ.

«Ἐξόφνου νοιώθω μιὰ δροσιὰ εἰς τὸ πρόσωπό μου γυρνῶ καὶ τί νὰ ἰδῶ; δυὸ μάτια λαμπερὰ μ' ἐτήραγαν ἥσυχα ἥσυχα. Μωρὲ κὺττα κεῖ! ὁ σκύλος τοῦ Λόχου, εἶπα μέσα μου. Εἶχε καιρὸ πού τὸν εἶχαμε μαζί μας, καὶ ἄμα ἐβάλα τὴν σάλπιγγα εἰς τὸ στόμα μου καὶ ἐφώναξα *Ταρα τα τὰ νὰ σου καὶ μοῦπερνε τὸ κατόπι καὶ περπατοῦσε μυρίζοντας τὰ χνάρια μου.*

«Ὁ σκύλος, τὸ λοιπὸν, μ' ἐκύνταε κουνώντας τὴν οὐρά του. Δίχως ἄλλο θάχε κάτι εἰς τὸ νοῦ του. Κ' ἐγὼ εἶχα κάτι εἰς τὸ νοῦ μου. Ἴσως εἶχαμε καὶ οἱ δυὸ τὸ ἴδιο.

«— Στάσου, τοῦ λέγω. Μὲ τὰ δόντια μου τραβῶ ἓνα κομμάτι ἀπ' τὸν μανδύα μου. κρακ! τὸ ξεσχίζω ὅσο νὰ πῆς δυὸ καὶ τὸ βάζω μέσα εἰς τὰ δόντια τοῦ Μαραφέτη ἀνοίγει τὸ στόμα του, τὸ χάρφει, μὰ βλέπει πῶς δὲν τρώγεται καὶ τὸ μασσᾶ ἔτσι γιὰ τὸν τύπο.

«— Ἀκουσε, τοῦ λέγω, καὶ τὸν ἐτήραγα εἰς τὰ μάτια, νὰ τὸ πᾶς ἴσα εἰς τὸν Λόχο καυμένε, κὺττα καλὰ! νὰ τὸ πᾶς.

«Τεντόνει τὰ πόδια του, κουνάει τ' αὐτιά του καὶ ἐξαφνα σὰν ἀννοιωσε τι τοῦ εἶπα, τὸ ρίχνει εἰς τὴν τρεχάλα. Ὁ σκοπὸς τὸν βλέπει, καὶ δὲν τὸν ἀφίνει νὰ περάσῃ. «Στάσου νὰ ἰδῆς», λέγει, κ' ὁ κατεργάρης ἀρχίζει νὰ κουτσαίνει, μὰ τόσο πολὺ, πού ἡ μούρη του ἀκουμβᾶ κάτω εἰς τὸν ἄμμο κ' ἔτσι περνεῖ ἔμπρὸς ἀπὸ τὸν Ἀράπη. Αὐτὸς πού τὸν βλέπει ἔτσι ἄρρωστο τοῦ δίνει μιὰ μονάχα μὲ τὸ κοντάκι τοῦ τουφεκιῦ του καὶ τὸν πετᾶ πενήντα βήματα μακριὰ.

«Τότε ὁ Μαραφέτης σηκόνεται ἐπάνω μ' ἓνα πῆδημα τὸ βάζει εἰς τὰ πόδια, κ' ἂν τὸν πιᾶσῃς. Ὑστερα ἀπὸ λίγαις ὥραις τὸ μέρος ἐπάρθηκε ἀπ' τοὺς δικούς μας κ' ἐγὼ ἐγύρισα εἰς τὸ